

Слово з трьох букв

Марія КИРИЛЕНКО

✘ *Лох – (жарг., зневаж.) простак, який дозволяє себе обманювати; потенційна жертва злочинця.*

Часи змінюються, і написи на паркані набули певного різноманіття. Поруч з традиційним словом з трьох букв можна зустріти й відносно нове – «лох». Іноді в редакції: «Коля (Петя, Вася, Вітя) – лох». Оскільки найпримітивнішим видом графіті бавляться переважно діти, неминуче напрашується висновок, що наше молоде покоління розцінює це слово як особливо сороміцьке та образливе (багато хто упевнений, що це мат).

Якщо подумати, то лох – це людина довірлива, яка не очікує підступу і вже тим паче підлості від оточення, яка трохи вірить у диво і талан. І навіть те, що така людина нерідко опиняється в цій ролі через оманливу перспективу отримати щось майже задарма, не робить її такою вже несимпатичною. Достатньо пригадати, в якій державі і за яких часів нам доводиться жити – чесноти, вміння і хист далеко не завжди є запорукою успіху і статку. Додайте до цього невпевненість у завтрашньому дні, страх занедужати і втратити роботу, а ще – сумну підозру, що в злиднях доведеться прожити решту життя. І все це на тлі телевізійних «світських хронік» і картинок недосяжної розкоші. Не дивно, що в цих умовах людина й сама «обманюватися рада». А тим часом можна й не спокушатися дешевиною, не вплутуватися в сумнівні справи, але все одно стати жертвою обману і шулерства. Чи заслуговує така людина презирливо-поблажливого ставлення? А може, правильніше її пожаліти, поспівчувати їй? Адже як від жебрацької та тюремної недолі, так і від ролі ошуканого зарікатися не доводиться. У цій ролі ризикує опинитися практично кожен.

Жаргонні слівця найнижчого штибу вже давно проникли в нашу

мову. Зрозуміло, хорошого в цьому мало. Але набагато гірше, що одночасно відбувається криміналізація мислення, закріплення у свідомості впевненості, що цілком можна жити і «за поняттями», наприклад: «Лоха не кинути – себе не поважати». Як наслідок – серйозний зсув у моральних нормах: якщо соромно бути обманутим, значить уміння обманювати, навпаки, гідне поваги й захвату? І якщо наші діти так бояться, щоб їх вважали лохами, то ким же вони хочуть бути? Якими вони хочуть бути? І якщо лох – це антигерой, то хто тоді герой? Ошуканець, спритний шахрай, вмілий аферист, меткий політик, який пробився до влади, наобіцявши золоті гори своїм виборцям?

Поговоріть про це з дітьми. І не нав'язуймо їм готових відповідей. Нехай думають самі.

[«Дзеркало тижня. Україна» №14, 15 Квітень 2011](#)